N°. 133. 1850.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Dingsdag 5 November.

Besturen en Administratien.

BEKENDMAKING WEGENS HET *GLUI.*

De CENTRALE DIRECTIE van WALCHEREN, brengt bij deze ter kennis van de Ingelanden die daarbij belang hebben, dat bij haar is ingekomen een besluit van Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 5 September 1850, no. 47 3de Afdeeling A, houdende eenige bepalingen nopens de hoedanigheid en de afmetingen der voor het vervolg aan de Polders te leveren Materialen.

Zijnde bij genoemd besluit ten opzigte van het GLUI de navolgende voorschriften gegeven:

Voor wat de hoedanigheid betreft.

„ Dat het Stroo moet zijn gezond en helder, goed uitgeschud „ en niet krachteloos gedorschen; voor zoo verre hetzelve „ tot de beugels van krammatten moet gebruikt worden, goed „ uitgekamd, van al het korte en kromme Stroo gezuiverd, „ en met een strooband stijf met de pin tot bossen GLUI gebonden."

Dat wijders de afmetingen van het te leveren GLUI zullen behooren te zijn als volgt:

Bossen Gerst- en Haver-Stroo, 1, 10 Ellen lengte.
„ Tarwe Glui . . . . . 1, 40 „ „
„ Rogge Glui . . . . . 1, 70 „ „

Alle deze Stroo-soorten bij den band op 3 palm van de stoppeleinden 100 duimen dikte in omtrek.

En worden Ingelanden bij deze uitgenoodigd zich hiernaar, *vooral wat de hoedanigheid van het Glui en de dikte der bossen* aanbelangt, bij het gedurende den aanstaanden winter te maken Glui, te regelen; aangezien het Glui, de genoemde vereischten missende, door de Directie niet vermag te worden aangenomen.

En opdat niemand hiervan onkundig zij, zal deze worden aangeplakt ter plaatse waar zulks gewoon is te geschieden, alsmede worden geplaatst in de Middelburgsche Courant.

Gedaan ter Vergadering van de Centrale Directie voornoemd.
Middelburg, den 31 October 1850.
SPRENGER, Vt.
Ter Ordonnantie van dezelve,
J. J. I. SPRENGER.

BRANDSCHOUWING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad MIDDELBURG, brengen bij deze ter kennis der Ingezetenen, dat op Maandag den 2 December aanstaande, en volgende dagen, eene jaarlijksche algemeene Brandschouwing aan alle Huizen, Pakhuizen en Gebouwen, door de Generale Directie over het Brandwezen, vergezeld van den Heer Commissaris van Policie, zal worden gehouden, en manen mitsdien een ieder aan, om voorschrevene Ambtenaren in hunne betrekkingen behoorlijk te erkennen, in zijne Woningen en Gebouwen toe te laten en inspectie te laten nemen, mitsgaders hunne uitspraak omtrent het *aanleggen, verbeteren en veranderen der Vuurplaatsen, schoonmaken van Schoorsteenen, verleggen van Brandstoffen als anderzins*, ten spoedigste na te komen, en in alles zich naauwkeurig te gedragen, overeenkomstig de bestaande reglementen van Policie op het Brandwezen; zullende op de nalatigen en overtreders worden toegepast de straffen en boeten, bij gemelde Reglementen vastgesteld.

Gedaan ten Raadhuize der Stad Middelburg, den 1 November 1850.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
PASPOORT VAN GRIJPSKERKE.
Ter ordonnantie van Hun Ed. Achtbare,
M. F. LANTSHEER.

VEEMARKT TE *KRUININGEN*
Zaturdag den 9 November 1850.

STOOMBOOT *DE STAD VLISSINGEN.*

ALGEMEENE VERGADERING van Actiehouders *op Naam*, Donderdag den 7 November 1850, des voormiddags ten 11 ure, in de Tuinkamer van de Societeit *Sint-Joris*, om aan te hooren en te helpen besluiten op de mededeelingen en voorstellen, door de Directie te doen.
Namens de Directie,
J. J. DE KANTER Administrateur.

LOON VOOR WERK.

De COMMISSIE *Loon voor Werk*, gevestigd binnen deze Stad, roept bij deze op diegenen, welke begeeren bij hare Inrigting, hetzij in of buiten hare Werkplaats, hetzij door het pluizen van Touw, werk te erlangen, zich tot dat einde aan te melden aan het Lokaal, alwaar tot de inschrijving der Werklieden zal worden gevaceerd op de volgende dagen, telkens van des middags 12 tot des namiddags 2 ure, als: op Woensdag den 6, Donderdag den 7, Vrijdag den 8, Zaturdag den 9, Maandag den 11, Dingsdag den 12, Woensdag den 13, Vrijdag den 15 en Zaturdag den 16 November 1850; onder verdere kennisgeving, dat diegenen, welke nalatig mogten zijn zich binnen den bepaalden tijd aan te melden, gevaar loopen van bij de Commissie in het geheel niet in aanmerking te kunnen worden genomen.

Middelburg, den 4 November 1850.
De Commissie voornoemd,
Namens dezelve,
A. M. CRAMER, President.
HUBERTUS REKKER, Secretaris.

LIEDERTAFEL *CONCORDIA.*
Woensdag den 6 November 1850.

Binnenlandsche Tijdingen.

MIDDELBURG, den 4 November.

Bij besluit van den 2 dezer heeft Z. M., op de voordragt van den minister van binnenlandsche zaken, goedgevonden, tot broeder der orde van den Nederlandschen Leeuw te benoemen den heer *A. Swaan*, burgemeester en opper-strandvonder te Terschelling, en zulks tot erkenning van den moed en het beleid, door hem aan den dag gelegd bij de redding van de op 29 september jl., in de nabijheid van het eiland Terschelling, gestrande Fransche brik *le Jeune Auguste*.

Bij Zr. Ms. besluit van den 28 october ll. is aan den luitenant-ter-zee 2de klasse *K. C. W.* baron *van Wassenaer*, met den 1 sten october, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend uit het corps zee-officieren der Nederlandsche marine.

— Te Amsterdam is op den 1 dezer de heer mr. *H. Provó Kluit*, met 760 van de 1307 uitgebragte stemmen, tot lid der tweede kamer verkozen.

— In de teregtzitting van den Hoogen Raad der Nederlanden, kamer van burgerlijke zaken, van donderdag ll., heeft de procureur-generaal, mr. *G. A. G. van Maanen*, conclusie genomen in de bekende zaak van den heer *B. Léon*, tegen Z. M. koning *Willem III* en Z. K. H. prins *Hendrik*, in hoedanigheid van mede-erfgenamen van Z. M. *Willem II.* De procureur-generaal heeft geconcludeerd tot toewijzing van de conclusie der gedaagden en tot veroordeeling van den eischer in de kosten. De uitspraak is bepaald op den 29 november aanstaande.

— Den 29 october ll. is aan de Utrechtsche hoogeschool tot doctor in de regten bevorderd de heer *C. de Jonge*, uit Zierikzee, met theses.

— Aan de Groninger akademie zijn thans ingeschreven 216 en met de apothekers- en chirurgijns-leerlingen, die de lessen bijwonen, 236 studenten.

Het getal leerlingen aan de landhuishoudkundige school aldaar bedraagt 31, waarvan 10 uit de provincie Groningen.

— Blijkens de *Groninger Courant* liep te Medemblik het gerucht, dat aldaar het koloniaal werfdepôt, thans te Harderwijk, zou worden gevestigd.

— Op den 17 october ll. stierf te Reval, in 79 jarigen ouderdom, de Russische admiraal graaf *van Heyden* (een Drenther van geboorte), die bij den slag van Navarino het Russische eskader kommandeerde.

— Volgens het *Zondagsblad* zou de heer *Beckers*, inspecteur-generaal bij de geneeskundige dienst, wegens verlamming en andere ligchaamsgebreken, zijn pensioen hebben aangevraagd.

— Jl. vrijdag is aan 's rijks werf te Amsterdam de kiel gelegd van Zr. Ms. stoom-oorlogschip SINDORO, zijnde het derde stoom-oorlogschip dat op die werf in de laatste vier maanden op stapel is gezet.

— Volgens een van den kapitein-ter-zee, jhr. *H. A. van Karnebeek*, kommanderende Zijner Majesteits fregat PRINS HENDRIK DER NEDERLANDEN, bij het departement van marine ingekomen berigt, was dat fregat den 28 september jongstleden zeilende op 13 gr. 18 min. Noorderbreedte en 25 gr. 29 min. 27 sec. lengte bewesten Greenwich. Alles was wel aan boord en de gemelde bevelhebber was voornemens om de kaap de Goede Hoop aan te doen en vervolgens de reis naar Oost-Indie voort te zetten.

— De ontbinding der Anna-Paulowna-maatschappij heeft nog haar beslag niet bekomen. Op de dezer dagen gehouden vergadering zou tot de onderverdeeling bij loting worden overgegaan, maar dit bleef achterwege omdat eenige deelhebbers en de commissarissen der hypotheek daarin niet wilden toestemmen. Alles werd dus voor onbepaalden tijd in denzelfden staat gelaten. In de laatste effectenveiling zijn de aandeelen in de hypotheek verkocht voor 50 pct.

— Dezer dagen groef men op den buize Molenberg te Vught, toebehoorende aan mevrouw de wed. *Joh. van Ryckevorsel*, te 's Hertogenbosch, ten einde voor het verbreeden en verhoogen van den Vughtschen-weg aarde te verkrijgen. Nadat men ongeveer twee voeten diep had gegraven, vond men het lijk van eenen soldaat, met pallas en granaten, dat alle kenmerken van vorige eeuwen droeg, en, naar men dacht, in 1629 ten tijde der Spaanjaarden te huis behoorde. De pallas is ter bezigtiging bij den herbergier *van den Acker* in het plankenhuisje te Vught. Hij is zoo groot dat men hem met moeite regt uit houden kan, en onmogelijk uit de scheede kan getrokken worden, wanneer men die op zijde heeft. De schedel zal worden gezuiverd en zorgvuldig als eene bijzonderheid bewaard, wijl de persoon, van wien het lijk gevonden is, eene buitenmatige lengte gehad heeft.

Wij zijn voor het volgende eene plaats verzocht:

„ Woensdag en donderdag ll. was er voor een aantal ingezetenen weder gelegenheid ter bezigtiging eener verzameling van schilderijen, bouwkundige en andere teekeningen en modellen, alles het werk van de jeugdige beoefenaren dier edele en nuttige kunsten, leden der Middelburgsche vereeniging *Kunst en Vriendschap*, tegenwoordig onder directie van den heer *P. A. Vervenne*.

„ Gedurig is deze, den 8 october 1847, met slechts 8 leden opgerigte vereeniging, toegenomen in bloei, bij gestadigen aanwas van werkende leden en begunstigers. Naar men van alle zijden verneemt, heeft de tentoonstelling in het algemeen den lof van deskundigen verworven en heeft de blijken geleverd, dat de kunstbeoefenaars, die reeds het vorige jaar leden waren, na dien tijd niet weinig in bekwaamheid en wijze van uitvoering hebben aangenomen. Voortdurende aanmoediging strekke hun ten prikkel om voort te gaan op den gelukkig ingeslagenen weg!"

Burgerlijke Stand.

Gedurende de afgeloopene maand zijn in de registers van den Burgerlijken Stand der Stad *Middelburg* ingeschreven als:

Geboren: 47 kinderen; 27 van het mannelijke en 20 van het vrouwelijke geslacht.

Overleden: 38 personen; 18 van het mannelijke en 20 van het vrouwelijke geslacht, waaronder 2 elders overleden.

Levenloos aangegeven: 4.

Van de overledenen waren beneden den ouderdom van een jaar, 10; van 1 tot 5 jaren oud, 4; van 5 tot 10 jaren, 0; van 10 tot 15, 0; van 15 tot 20, 1; van 20 tot 25, 1; van 25 tot 30, 4; van 30 tot 35, 4; van 35 tot 40, 0; van 40 tot 45, 3; van 45 tot 50, 1; van 50 tot 55, 1; van 55 tot 60, 2; van 60 tot 65, 2; van 65 tot 70, 2; van 70 tot 75, 0; van 75 tot 80, 1; van 80 tot 85, 1; van 85 tot 90, 1.

Gehuwd: 6 paren.

Gedurende de maand october 1850 zijn in de registers van den Burgerlijken Stand der stad *Vlissingen* ingeschreven, als:

Geboren 30 kinderen; 12 van het mannelijke en 18 van het vrouwelijke geslacht.

Overleden 19 personen; 11 van het mannelijke en 8 van het vrouwelijke geslacht. (Onder dezelve zijn begrepen 2 militairen in het hospitaal en 2 verdronken). Levenloos aangegeven twee zoons.

Van de overledenen waren beneden den ouderdom van een jaar, 6; van 1 tot 5 jaren oud, 0; van 5 tot 10 jaren, 0; van 10 tot 15, 0; van 15 tot 20, 1; van 20 tot 25, 3; van 25 tot 30, 0; van 30 tot 35, 1; van 35 tot 40, 4; van 40 tot 45, 0; van 45 tot 50, 1; van 50 tot 55, 2; van 55 tot 60, 1; van 60 tot 65, 0; van 65 tot 70, 0; van 70 tot 75, 0; van 75 tot 80, 0; van 80 tot 85, 0; van 85 tot 90, 0.

Gehuwd 8 paren.

Buitenlandsche Tijdingen.

China. — Volgens nieuwe berigten begint hier den wensch naar hervorming steeds luider te worden. Het socialismus maakt in China snelle vorderingen, en de dag kan spoedig aanbreken, waarop de burgeroorlog het keizerrijk tot den rand des afgronds zal brengen. Onder de hoogere klasse in Peking is eene profetie verspreid, dat het 48ste jaar der tegenwoordige tijdrekening (7 febr. 1851) met den val der heerschende dynastie beginnen zal, en reeds voor maanden wist men, dat door de in onderscheidene provincien bestaande clubs, in hunne inrigting en grondbeginselen veel overeenkomst hebbende met dergelijke Europesche vereenigingen, een opstand tegen den Tartaarschen keizer voorbereid werd. De leden verbonden zich met een duren eed tot den strijd op leven en dood tegen de thans regerende Tsingfamilie, en willen niet rusten voor zij eenen geboren Chinees dat is een van het oudere, niet Mongoolsche ras, of eenen Christelijken vorst, op den troon geplaatst hebben.

Engeland. *Londen 31 october.* De commissie voor de groote tentoonstelling heeft bepaald, dat geen voorwerp *in het gebouw* mag worden verkocht. Alleen catalogussen en ververschingen zullen er voorwerpen van handel mogen zijn. Men mag zelfs den verkoopprijs niet aan de ingezonden artikelen vasthechten. Onderscheidene Duitsche handels-steden protesteerden tegen de laatst genomen bepaling, maar vergeefs. Er werd echter besloten, dat, als de inzender de waarde van zijn artikel alleen stelde in de *goedkoopheid* daarvan, hij den prijs aan de commissie kan bekend maken, die dan daaromtrent inlichtingen zal geven. Inzenders, die bij hunne artikelen personen plaatsen, ten einde het publiek tot koopen uit te lokken, verliezen daardoor de plaats, aan die artikelen toegestaan.

Het getal aanvragen om plaats is zeer aanmerkelijk; uit de city zijn er meer dan duizend gedaan, en evenveel uit de wijk Westminster. Ook in de andere wijken is de deelneming aanzienlijk.

Duitschland. *Weenen [illegible] october.* Eene telegrafische depeche van [illegible] grenzen meldt, dat Bosnie sedert eergisteren [illegible] opstand is tegen *Omer* pacha. Men hoort den geheelen dag geweer- en geschutvuur. *Osmar* bey staat aan de spits van den opstand. Twee bataillons, meest Hongaarsche vluchtelingen, [illegible] als lijfwacht ter zijde.

Berlijn 21 october. [illegible] 28 dezer heeft Z. M. de keizer van [illegible] loop van dien dag eene luisterrijke [illegible] bijgewoond en bij den keizer van Rusland [illegible] gebruikt had, uit Warschau de terugreis naar [illegible] Staten, over Krakau, aangenomen. Keizer *Nikolaas* heeft den Oostenrijkschen vorst vergezeld tot aan het stations-gebouw van den ijzeren spoorweg. Uit Weenen wordt gemeld, dat de keizer van Oostenrijk, kort nadat hij aldaar zou zijn teruggekomen, zich naar Pillnitz, het verblijf van het Saksische hof, dacht te begeven, ter zake van zijn ontworpen huwelijk met prinses *Sidonia*, de dochter van prins *Johan* van Saksen. Daarna zou de keizer vermoedelijk de in Bohemen vereenigde troepen bezoeken.

Kort na het vertrek van den keizer van Oostenrijk hebben ook prins *Frederik* van Hessen-Kassel en prins *Christiaan* van Sleeswijk-Holstein, welke zich insgelijks in de laatste dagen te Warschau hebben opgehouden, de terugreis aangenomen, zich naar Koppenhagen begevende. Beide deze prinsen zijn hier aangekomen.

Ook de president van het Pruissische ministerie, graaf

von Brandenburg, is heden ochtend uit Warschau hier teruggekomen.

Volgens de laatste mededeelingen uit de zoo even genoemde stad, zouden de Oostenrijksche bewindslieden *vier* van de zes door graaf *von Brandenburg* voorgeslagene punten hebben aangenomen. De twee van de hand gewezen punten hielden in: 1. dat het voorzitterschap van het toekomstige Duitsche centraal-bestuur bij afwisseling door Oostenrijk en door Pruissen zou worden bekleed; 2. dat Dresden zou worden aangewezen als de plaats, waar over eene regeling der Duitsche aangelegenheden zal worden beraadslaagd. Oostenrijk verlangde, dat deze dusgenaamde vrije conferentie te *Weenen* gehouden zou worden. Men voegt er bij, dat het eerste dezer beide, thans nog verworpene voorslagen, door Rusland ondersteund wordt, en dat de partijen het vermoedelijk ook wel omtrent het tweede punt eens zullen worden.

Onder de staatslieden, welke zich in den laatsten tijd te Warschau hebben bevonden, behoort ook de nederlandsche gezant aan het Russische hof, baron *Mollerus*. Deze is den 27 uit Warschau naar Petersburg teruggekeerd.

— Ons regeringsblad verklaart heden, dat het dezer dagen door de Londensche dagbladen medegedeelde berigt omtrent een door Rusland en Frankrijk aan het Britsche kabinet gedaan voorstel, om Silezie en de Rijn-provincie te bezetten, onwaar is; dat dergelijke voorslag niet gedaan, en mitsdien ook niet door Engeland van de hand gewezen is.

— De heden alhier uit Warschau aangekomene tijdingen luiden gunstiger, omtrent de gevolgen der conferentie in die stad, en er schijnt indedaad uitzigt te bestaan, dat de vrede bewaard zal kunnen blijven. Dit heeft hier ter beurze gunstig gewerkt en aanleiding gegeven tot eene rijzing der fondsen.

Keulen 1 *november*. In deze streken duren de bewegingen onder de Pruissische troepen steeds voort.

— In Kassel was den 29 oct. alles nog in den vorigen toestand. De door het ministerie *Hassenpflug* aangestelde arrondissements-directeur heeft verlangd, dat de burgers ter wacht zouden trekken tot behoud der goede orde. De achtergebleven militaire kommandant heeft bezwaar daarin gevonden, omdat dit corps gedurende den staat van beleg was ontbonden. Men schijnt dien bevelhebber echter te hebben doen inzien, dat die ontbinding niet heeft plaats gehad.

Het blijkt niet, dat de Beijerschen den 30 in Hanau, en derhalve in Keur-Hessen, zijn binnengerukt. Men heeft ook nog geen berigt, dat dit den volgenden dag is geschied, en men meldt daarentegen, onder dagteekening van den 31 uit Frankfort, dat de Beijerschen zoowel als de Oostenrijkers, uit Munchen en uit Weenen bevel hebben bekomen, om vooreerst de Keurhessische grenzen niet over te trekken.

Frankrijk. — *Parijs* 1 *november*. Na veel beweging en eenige dagen van onrustige verwachting wegens de loopende geruchten over de voornemens van den president der republiek; de houding van den generaal *Changarnier* tegenover het ministerie; en het besluit dat door den generaal *Neumayer* omtrent zijne verplaatsing zou worden genomen, is de hoofdstad weder tot kalmte geraakt. Na de laatste bijeenkomst der permanente commissie, en de gegevene inlichting van den minister van binnenlandsche zaken, zijn, na eenige levendige discussien de zaken op nieuw geschikt, en de groote questie is geëindigd als een kaarsje dat is uitgebrand. De generaal *Neumayer* zal zich zijne benoeming laten welgevallen, en wel, naar men verzekert, op aandrang van den generaal *Changarnier*, die aan de gedane mededeeling zijne goedkeuring geschonken had en betuigde, dat er geene redenen bestonden om tot buitengewone maatregelen over te gaan. Hieraan is echter nog geen officiële bekendheid gegeven, maar voor het oogenblik is weder de verwarring tot eene oplossing gekomen.

— Een groot aantal uitgewekene Duitschers en Italianen hebben aanzegging bekomen om Parijs te verlaten. Men heeft hen Tours en eenige andere steden tot verblijf aangewezen.

— In de zamenzwering, welke te Lyon is ontdekt, en ten gevolge waarvan een dertigtal personen in hechtenis is genomen, was ook eene jeugdige actrice betrokken, die als bemiddelaarster diende tusschen de zaamgespannenen te Lyon en hunne aanhangers te Parijs.

— Het regtsgeding van Oran is geëindigd; twintig der aangeklaagden zijn veroordeeld als schuldig aan zamenzwering met doel om de regering te veranderen; de hoofdbeschuldigde *André* is tot zeven jaren gevangenschap verwezen.

Zeetijdingen.

VEERE 4 *november*. Sints 31 october zijn alhier binnengekomen de schooner *Seaflower*, kapitein G. Walton, van Sunderland, met kolen; *Wapper*, kapitein I. Cross, met twist, manufacturen en kolen, van Hull, beide naar Middelburg, en de sloep *Wool Packet*, kapitein T. W. Taylor, van Rochester naar Rotterdam, met vuursteen.

VLISSINGEN den ... *november*.

Van Antwerpen zijn de Schelde afgekomen en van onze reede naar zee gezeild: *Aspasia*, Boulton, naar Sunderland; *Magnet*, ..., naar Rostock; *Morley*, Studer, naar Londen; *Maria*, ..., op avontuur, en *Christine*, Beug, naar Engeland, ... met ballast; *Comintas*, Ruttgers, naar Triest, en *Louis*, Bauguiet, naar Valparaiso, beide met stukgoederen; *Atlantic*, Lamb, naar Nieuw-York, met landverhuizers; *Ellen*, Lewis, naar Liverpool, met tarwe.

Wetenschappelijke Berigten.

Belangstelling der Staten van Zeeland in de betrekkingen der civile ingenieurs.

Het is alleen door gebrek aan ruimte in ons blad, dat wij tot heden hebben moeten verschuiven, om onze lezers op een artikel opmerkzaam te maken van de *Nederlandsche Stoompost*, waarin dat blad de belangstelling roemt die de Staten der provincie Zeeland hebben aan den dag gelegd in de betrekking der burgerlijke ingenieurs; andermaal van eene geachte zijde daarop indachtig gemaakt zijnde, laten wij die beschouwing hier volgen.

„De vergadering heeft, op voorstel der commissie tot voorafgaand onderzoek der provinciale begrooting, meer dan één bewijs gegeven van hare gezindheid, om het goede, ook door het onderwijs en de wetenschap, te bevorderen, zoomede door aan de vrije ontwikkeling der wetenschap al die gelegenheid te schenken, waartoe binnen de grenzen van hare magt zich de gelegenheid zal voordoen. Immers, en om ons hier slechts bij het laatste te bepalen, hebben die Staten daarvan reeds zoodanig blijk gegeven, door den uitgedrukten wensch aan de heeren gedeputeerde Staten: „*om van nu voortaan het beheer der enkel provinciale werken en het opzigt over dezelve aan* civiel-ingenieurs *op te dragen, welke hunne studien aan de akademie te* Delft *zullen genoten en eervol volbragt hebben.*

„Het is een gelukkig denkbeeld te noemen, en de navolging daarvan zal wel elk gewestelijk bestuur tot eer verstrekken.

„Zij toch, die ten koste van groote geldelijke opofferingen hunne studien te Delft volbragt en den rang van civiel ingenieur zich verworven hebben, worden daardoor in de gelegenheid gesteld, om praktische kennis aan hunne theoretische te verbinden; die gelegenheid kon wel niet anders dan wederkeering heilzaam en nuttig zijn; ze zal een nieuw strijdperk tot vrije ontwikkeling van kennis en wetenschap openen, waaraan werkelijke behoefte bestaat; het komt er toch maar op aan, om in de gelegenheid gesteld te worden, den voet in den stijgbeugel te zetten, om verder en tot hooger te geraken. Het vak van civiel ingenieur is in ons land nog weinig bekend; het is iets vreemds, waarmede men tot nu toe weinig op heeft. De Staten van Zeeland komt de eer toe, die betrekking te waarderen, door ze te willen ondersteunen, naar het voorbeeld van Engeland en Amerika, alwaar er groote mannen door gevormd zijn, die aan steden, gewesten ja aan staten onberekenbare diensten hebben bewezen, en die aan de wetenschap en nijverheid, door die vrije concurrentie, een leven en ontwikkeling geschonken hebben, die onze eeuw en onzen tijd niet minder tot eere verstrekt, als dat zij medewerkt tot het welzijn van alle de standen, waarop zij ingrijpt.

„Met blijdschap gewagen wij alzoo van deze aangelegenheid: ook ons vaderland moge er rijke vruchten van oogsten!"

Boekbeschouwing.

ST. ANNA TER MUIDEN, *beschouwd als plaats, sedert het ontstaan der Stad Mude in* 1241, *en als Christelijke Gemeente, van den aanvang der XVIe eeuw tot op onze dagen: eene geschiedkundige proeve, door* H. Q. JANSSEN, *Predikant te Vrouwepolder, Lid der Maatschappij van Nederlandsche Letterkunde, te Leyden.*

De titel geeft wel nauwkeurig op wat hier wordt medegedeeld, maar toch is het werk zelf rijker aan inhoud, dan men uit den titel zou opmaken. Des schrijvers bedoeling was, voor zijne dierbare geboorteplaats eene niet onwaardige gedenkzuil op te rigten, maar tevens zijne dorps- en landgenooten, in het helder licht der nimmer liegende geschiedenis, nuttig onderrigt en heilzame wenken mede te deelen. Wij durven verzekeren, dat hij de vrijwillig opgenomen taak allezins loffelijk heeft volbragt. Met geduld en nauwgezetheid heeft hij gebruik gemaakt van alles wat ter zake diende; met kennis en scherpzinnigheid geschift en verwerkt; terwijl zijne oordeelvellingen, juist als ze in den regel zijn, ook altijd nog gekenmerkt worden door onpartijdigheid, onbevangenheid en verdraagzaamheid. Men leest onafgebroken met genoegen, hetzij men bl. 1 tot 38 door den oudheidkundige wordt rondgeleid door Mude, gelijk het was van 1240—1500; hetzij men bl. 39 tot 124 door den geschiedvorscher wordt gewezen op de kerkelijke berigten van 1500 tot 1611, en ingeleid in de St. Annakerk, zoo als zij was in haren bloeitijd, op de hooge feesten, bij plegtige ommegangen enz.; hetzij men bl. 125 tot 216 door den Hervormden, met zijne gewigtige betrekking ingenomen, doch tevens aan liefde rijken leeraar wordt opmerkzaam gemaakt op de lotgevallen der kleine grens-gemeente, ten gevolge der hervormingen in Neêrlands maatschappelijk en kerkelijk leven, aangebragt. De schrijver blijft zichzelven gelijk en maakt gebruik van zijne hulpmiddelen, naar gelang der omstandigheden. Hij loopt in het duinzand op stelten; doch waar er stroomen te passeren zijn weet hij ook de riemen te hanteren. Wie bewijs verlangt voor deze stelling, hij leze de aanteekeningen bl. 217—264, waar des schrijvers bekwaamheid, belezenheid en goede trouw te zeer voor den onpartijdigen kenbaar zijn, dan dat hij eenige schaduw op zijnen weg zou willen werpen.

Het werkje, in het hoofd dezer aankondiging vermeld, verdient dus alle aanbeveling. Het is waardig te komen in veler handen; het mag niet ontbreken in de boekverzameling van iemand die zich toelegt op zelfstandige beoefening van Nederlandsche plaatsbeschrijving en geschiedenis. Wij bevelen het echter allereerst aan, aan de Vlamingen en Zeeuwen, aan wie het zal worden voorgelegd, vermits de Mude- en Annakerk tot beide in vrij gelijke betrekking staan. Het bevat evenwel ook voor elken anderen beoefenaar der vaderlandsche kerkgeschiedenis zoo veel wetenswaardigs, dat hij zich de kennisneming er van niet zal beklagen.

Advertentien.

TER DRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.